Агазеҭ шьаҭаиркит Д.И. Гәлиа 1919 ш. февраль 27 азы

АҦСНЫ

Ареспубликатәҳәынҳҳарратәусҳәарҳа «Аҳснымедиа»

2025 ш. декабр11 № 84 (21 689)

Ельчин Аӡынба: Сыԥсҭазаара – сыжәлар рхақәиҭра иазкуп

Еиду Амилаҭқәа Реиҿкаараҟны

Ахра Анқәаб

Уԥсадгьыл аҿы ужәлар рхы иақәиҭны, егьырҭ амилаҭқәа иарбанзаалак акала иреиҵамкәа иҟазаарц азы, урҭ рҿахәы адунеи арҳара, изықәнагоу, даҽакала иаҳҳәозар, «амаа зкуа» аҳәынҭқарратәи ауаажәларратәи еиҿкаарақәа рхаҭарнакцәа рҟынӡа анагара, егьа уадаҩра уаниаргьы, адырра ҭаулеи, ачҳареи, агәаҕьреи аарԥшны уаназгыла, иулымшара арбан?

Ааи, ииашоуп аԥсҭазаара аганқәа ажәаҟны ишырҳәо еиԥш, инаԥынҵоу хәыцра ҭаулала рызнеира, уи ахьанҭаракәа ишәа-иза рыцгәара зегьы ирҟазшьам. Аха, аԥсадгьыли ажәлари рразҟызбаразы ақәԥара ихықәкы хадахар алшоит ауаҩы, ҽырбашақә акәымкәа, гәыла-ԥсыла урҭ дрымадазар.

Ус иҟоу зхыԥхьаӡара рацәаҩӡам дыруаӡәкуп, ааигәа Женева имҩаԥысуаз, амилаҭ маҷқәа рзинқәа рзы Еиду Амилаҭқәа Реиҿкаара 18-тәи асессиаҟны иқәгылаз, ҳцьынцьуаҩ, Ҭырқәтәыла – Аднан Мендерес ауниверситет адоцент Ельчин Аӡынба.

Милаҭтә фырԥхәызбоуп ҳәа гәыҩбарада иззаҳҳәар ҳалшо Ельчин, 2023 шықәса рзы раԥхьаӡа акәны афорум аҿы даныкәгыла аахыс, иара уажәтәи лыкәгылара ашьҭахьгьы, лыԥсҭазаара изныкымкәа ашәарҭара акырӡа ишазааигәахахьоугьы, лыжәлар гәакьа рҭахрақәа рыхьчара, урҭ рҿахәы еизаданы акәымкәа аԥсҭазааратә ҵабырг хаҭеи ахәахәеи реиҿагылара аазырԥшуа, ицҳафыруа ажәала афорум алахәҵәа реилкаараҿы анагара лылшеит, ибзиаӡаҭәҟьаны азакәан адырреи агәаҕьреи аарԥшуа.

«Аԥсны аԥсуа жәлари еснагь сгәаҿы иҟоуп. Сара сыԥсҭазаара Аԥсны ахьыԥшымреи сыжәлар рхақәиҭреи ирзыскит» ҳәа гәадурала изҳәо, жәларбжьаратәи аизыҟазаашьақәа ззанааҭу Ельчин, 2013-2019 шықәсқәа раан дынхон Аԥсны, Аҳәынҭқарра Ахада иҿы иҟоу астратегиатә ҭҵаарақәа Рцентр аҟны аус луан. Аха, анаҩс лҭаацәаратә ҭагылазаашьеи лыҭҵаарадырреи ирыхҟьаны, Ҭырқәтәылаҟа деиҭаианагеит. Иахьа KAFFED аԥсуа усуратә гәыԥ дакадемиатә усзуҩуп, аҳәынҭқарратә университетқәа руак аҟны цхырааҩ-профессорс аус луеит.

Хыхьҟа ишазгәаҳҭахьоу еиԥш, 2023 шықәсазы, Ельчин Еиду Амилаҭқәа Реиҿкаара аилатәарақәа руак аҿы ишьҭылххьан, Аԥсны аусшәҟәқәа разхаҵареи, Трабзони Аҟәеи мшынлатәи реимадара аиҭарҿыцра шхымԥадатәиу рзы азҵаарақәа.

Уажәтәи лықәгылараҿгьы инаҵшьны иазгәалҭеит, Аԥснытәи хра злоу ақьаадқәеи аусшәҟәқәеи, аҳәаанырцәтәи аҳәынҭқарракәа рҟны разхаҵара, амилаҭ рзинқәа рыхьчаразы ихымԥадатәиу агуманитартә механизмкәа изларуаку ала, уи иадҳәалоу азҵаарақәа рызбаразы амҩақәа иаарласны ишыԥшаатәу. «Ари аҭагылазаашьа ауаҩы изинқәа реилагара аазырԥшуа ахаҭа акәны иҟоуп. Иахьагьы исзеилкаауам адунеи зегьы ари аҩыза аиашамра ахьақәҿнамҭуа. Ҳара аԥсуаа ҳзы, уаҟа жәларбжьаратәи амҽхак аҭаны ҳабжьы ҳаргартә алшара ахьҳамоу акырӡа аҵанакуеит. Уи аусураҿы имаҷым агхақәа шыҟоугьы, хырҳара злоу мыруганы иаанхоит иахьазы.

Рыцҳарас иҟалаз, «аспектакль аепохаҿы» ҳанхоит. Иахьатәи ҳаамҭазы зегь рааста азалымдара зычҳауа иакәым ирбо, зегь раҭқыс зыбжьы ҭыганы ицәажәо иоуп игәарҭо. Агәра ганы сыҟоуп аиҭакрақәа шыҟало, аха иаразнак акәхом, ҳабжьы ласы-лассы егьырҭ ажәларқәа ираҳауа иалагар, ари иҵару азҵаара аӡбара алыршахоит. Адунеи аҿы уи еиԥш аҭагылазаашьақәа рызбара ахьалшаз аҿырԥштәқәа ыҟоуп. Ақәгылара ахаҭа адагьы, уи атекст Еиду Амилаҭқәа Реиҿкаара аофициалтә ҳасабрбақәа рҿы иахьаанхогьы аҭак ду амоуп. Урҭ аусшәҟәқәа рыҟазаара зны-зынла еиҳа ихадароуп, ақәгыларақәа рааста» – ҳәа азгәалҭеит Ельчин, лықәгылара аххәаа ҟаҵо лыҿцәажәаракәа руак аҟны.

Ақырҭҟәа рхаҭарнакцәа Ельчин лганахьала акыр агәҽанҵаракәеи ақәыҕәҕәареи шаадырԥшуазгьы, «хаҭала сара шәарак снырруам, Анцәа исаҭәеишьаз ԥсҭазаара заҵәык ауп, уи сыжәлар ирзыскуеит» ҳәа, зҳәашьҭыбжь гәарҕаргала аҳәара зылшаз Ельчин Аӡынба лшьаҿа, ҳәарада, ҳажәлар реидгылараҿы, аҳәаанырцә инхо ҳцьынцьуаа Аԥсныҟа рхьарԥшразы зҭоурыхтә ҵакы ҭаулоу лагалоуп. Зиҳни Пысиԥа ишиҳәаз еиԥш, Ельчин Аӡынба лыԥсҭазаара зегьы Аԥсны иатәызарц лҭахуп.

Уамеигәырҕьарц залшом Еиду Амилаҭқәа Реиҿкаараҿы аԥсуаа рыбжьы ахьго. Уи даҽазныкгьы агәра ҳнаргоит, ҳара ҳгәаанагара бжьыҭгала аӡыргара шҳақәнагоу. Ишдыру еиԥш, аиашақәа рацәазар алшоит, аха аҵабырг акоуп!

Аԥсни адунеитә опереи еидызҳәаалаз абжьы

Атәыла аӡыргаҩ

Ԥхынҷкәынмза 5 рзы, лымшира азгәалҭеит иналукааша аоператә шәаҳәаҩы, Аԥсны жәлар рартист, Урыстәыла зҽаԥсазтәыз артист, Москватәи амузыкатә театр «Геликон-опера» асолист Алиса Гыцба. Аҟәатәи амузыкатә ҭараиурҭаҿы ишьақәгылаз лыбжьы – Аԥсни адунеи аҿы иреиҳаӡоу атеатркәеи рзы музыкатә цҳаны иҟалеит.

Хышықәса ирылагӡаны «Геликон-опера» аҟны Алиса Гыцба иаалырԥшит итрагедиатәызи зымҽхак дуузи ахаҿсахьақәа – Џь. Верди и-Аидеи и-Виолеттеи инадыркны П.И. Чаиковски и-Лизеи и-Татианеи рҟынӡа, урҭ рынгӡашьа угәаҭанӡа инеиуеит, акы иалаҩашьом.

Алиса Гыцба еснагь дыҟан дагьыҟазаауеит лыԥсадгьыл азы культуратә цҳаражәҳәаҩны. Уи ареспублика аҿиараҿы ллагала есшықәса еиҳа-еиҳа амҽхак ҭбаахоит. Иаԥылҵаз Жәларбжьаратәи аиҵлабра-лабораториа «Амузыка ҳәаа змам еицәажәароуп» аҟыбаҩ злоу аҿар рзы акырӡа зҵазкуа платформаны иҟалахьеит.

Алиса Шьалуа-иԥҳа гәык-ԥсык ала лымшира лыдаҳныҳәалоит! Лырҿиаратә мцабз лашалааит, лроль ҿыцқәа ақәҿиара рыцзааит, «Геликон-опера» аҭыӡқәа рҟны еиԥш, лыԥсадгьыл аҿгьы лыбжьы хаа иаԥшаалааит азыӡырҩцәа. Ҭҩа змам агәабзиареи агәамчи!

Ауаажәларратә палатаҿ аиԥылара

Ҳцьынцьуаа-Аԥсны

Наира Сабекиа

Ҵәҩан-заҵәык ала аанда узышшуам, аидгылара ахьыҟам азҳарагьы зыҟалом. Ҳара ҳаҽиарцаз, ҳҕьацарцазы адунеи иԥсаҟьаны иалаԥсоу зегь ҳажәҩа еибаҳҭароуп, ҳаицхырааароуп.

Арҭ амшқәа рзы Ауаажәларратә палатаҿы иԥылеит ҿыц иалырхыз, Ҭырқәтәыла иҟоу аԥсуа культуратә хеидкылақәа Рфедерациа ахантәаҩыс иҟарҵаз. Иауз Аҭрышба, иара убас иара ицны иааит ҳцьынцьуаа Биулент Ԥачлиеи,Бурцьу Ҭарбеи.

Иауз Аҭрышба ихатәы бызшәа идыруеит, иҳәеит иаҳхаагаз аибашьра гәырҩа дуны ишиныруаз, ихьааун араҟа иҭахаз иҩызцәа. «Аамҭа рацәаны иҳацәцахьеит, Сириа аума, Иорданиа аума, Сҭампыл уҳәа аԥсуаа ҳахьыҟазаалак ҳхы ааидкыланы ҳаҽҳарҕәҕәароуп», – иҳәеит иара. Ҳцьынцьуаҩ Биулент Ԥачлиа – раԥхьаӡа акәны даит Аԥсныҟа, «Сара сзы инасыԥ дууп сабдуцәа рыԥсадгьыл сшьапы ахьықәсыргылаз», – иҳәеит Аԥҳәызба Бурыу Ҭарба лакәзар, ара дахьааз лыҩны дыҟоушәа лхы лбоит.

Асасцәа гәыҭыҕьаала рцәажәара анаҩс ажәа рыман апалата алахәылацәа. Аԥсны аҳәса рхеидкыла аиҳабы, Ауаажәларратә палата амаӡаныҟәгаҩ Гәыли Кьычба Ҭырқәтәыла иҟоу аԥсуа культуратә хеидкылақәа Рфедерациа аиҳабыс иалху Иауз Аҭрышба ҳамҭас аԥсуа кабеи, аҳҭырԥа шкәакәеи илҭеит. «Ари уусураҿы иуҳәоит» ҳәа нацҵаны.

Апалата алахәыла Давид Ԥлиа игәалаиршәеит асовет аамҭазы раԥхьаӡа Ҭырқәтәылантәи аԥсуаа анааз ишырԥылоз. «Абарҭ ҳашьцәа ҳбандаз ҳәа ҳарзыԥшын, рыжәлақәагьы сгәалашәоит, Аҩӡбақәа, Қапаа, Ажьиаа. Усҟан Урыстәылеи Ҭырқәтәылеи аҽа политикак рыман, аиҭанеиааиракәагьы ус имариамызт, аха иахьа анцәа ицьшьаны еиҕьу аҭагылазаашьа ҳамоуп, ҳаидгылап», азгәеиҭеит иара. Апалата алахәыла Сократ Аҵьынцьал ҳԥыза ду Владислав Арӡынба иажәақәа ааигеит: «Изахҭахузеи ҳара Аиааира ари адгьыл аҿы аԥсуаа ҳҟамлозар!». Иишаны зегьы ҳаԥсадгьыл аҿы ҳаизароуп, ари шәара шәыдгьылоуп, ҳара ҳадгьылоуп, баша ашьа карымҭәеит ҳашьцәа, ари аԥсуаа иқәдырҭәаароуп. Ҳара ҳзыхдырҟьо ҳмаҷра ауп, ҳҽеидаҳкылап»,– абас ихиркәшеит иажәа.

Ибрагим Аҩӡба иқәгылараҿ дзавымсит ирыгу-ирыбзоу. Ҭырқәтәыла 700-нызқьҩык аԥсуаа ҳаҟоуп ҳәа ҳгәы ҳасуеит, аибашьра еилгеижьҭеи 30 шықәса ҵит, аха араҟа аҭәылауаҩра заухьоу, иаахьоу 5-нызқьҩык роуп, шәазхәыц уажәшьҭа заҟа аус ҳуыз, ҳхы ҳамжьап. Сара агәра ганы сыҟоуп, даара аԥсуа цҟьа хадас дҳамоуп. Ҳделегациа ҳҽеидкыланы Аԥсны Ахада иҿы ҳаҟан. Иҟашәҵо, апроектқәа, апрограммакәа зегьы сара садгылоит ҳәа агәыгра ҳаиҭеит. Иазхазааит аҳәара, ушьҭа аусаҿ инаҳаҕӡап, иҳәеит иара.

Аиԥылараҿ иалкаан иара убас аҿар арахь аҭараиурҭақәа рҭаҵаразы радыԥхьалара шхымԥадатәу.

Сергеи Кириенко ириҭаз аинтервиу аҟнытә

Аиҿцәажәара

Урыстәыла Апрезидент Иусбарҭа Анапхгаҩы актәи ихаҭыԥҿуаҩ Сергеи Кириенко аинтервиу аҟны инаҵшьны иазгәеиҭеит Аԥсны Раԥхьатәи Ахада Владислав Арӡынба хаҭалатәи изанааҭтәи ҟазшьақәа

Владислав Арӡынба – Аԥсны дапатриоттәҟьоуп

«Уи иԥсҭазаара Аԥсны иахҭнициеит. Еснагь ҕәҕәала ихьчон Аԥсны аинтересқәа, аха иара убри аамҭазы Урыстәыла даҩыза иашаҵәҟьан, хҭәылақәа рыбжьара стратегиала аешьаратә еиҩызара дадгылаҩыҵәҟьан», – иазгәеиҭеит Кириенко.

Анаҩс, Кириенко дрылацәажәеит Аԥсны Раԥхьатәи Ахада Владислав Арӡынба иҿцәажәара хаҭала инаҭаз агәахәаракәа, иазгәеиҭеит уи хаҭалатәи иҟазшьақәа ирымаз аҷыдара, убарҭ ирыбзоураны уи даҽеаӡәы иламҩашьо политикны дшышьақәгылоз.

«Владислав Григори-иԥа аҩбатәи амш имамызт. Уи даара дымҽыҕхар ауан, аха дагьаартын. Акы игәамԥхозар, дзакәшаҳаҭмыз иҳәон. Имҽыҕу апозициа аанкылозаргы, ус зыҟаиҵоз ҷыдаракәак рыман. Иҳәон игәамԥхаз зигәамԥхаз. Иҟамызт аинтрига», – иҳәеит Кириенко.

Ахәыҷра шықәсқәа ргәалашәаракәа

Сергеи Кириенко ихәыҷра шықәсқәа рзтәи игәалашәаракәа аԥсуа журналистцәа ирзеиҭеиҳәеит.

Иахьатәи Аҟәатәи ацәыргақәҵатә зал ахыбраҿы уаанӡа акоммуналтә уаҭахқәа ыҟан, уаҟа дынхон Кириенко иан. Уи аҽаԥхьа, ҳаԥхьаҟа Амилаҭтә музыка аҩны ҟаларaны иахьыҟоу ахыбраҿы инхон иаби иабдуи. Урыстәыла Ахада Иусбарҭа анапхгаҩы актәи ихаҭыԥуаҩ иажәақәа рыла, иабду иҩны еиҭашьақәиргыларц иҭахижьҭеи краатцуан.

«Саанызкылоз акакәын. Раԥхьа иргылан — Урыстәылатәи ачынуаҩ Аҟәа агәҭаны, иреиҕьӡоу аҭыԥ аҟны аҩны изгылазар ишԥаҟало ҳәа схаҿы иаазгон. Уи адагьы, жәеиза мзы рыҩнуҵҟа зышә ыҵхаа иаркыз ҩнны иҟалон», — иҳәеит Сергеи Кириенко, ателеканал Абаза ТВ-и Аԥсуа телехәаԥшреи аинтервиу рыҭо.

Мшаԥымзазы Кириенко Хәаԥ, Арухаа рҭааҵәара даныртәа ашьҭахь изибеит, иара иҭааҵәа ахьынхоз аҩны Оҭар Хәынҵариа ихьӡ зху жәлар рарҳәагақәа Аҳәынҭқарратә оркестр иаиҭарц.

«Сгәанала, схәыҷра шықәсқәа раан ишыҟаз еипш, ари аҩны уааԥсырала иҭәыр, ахәыҷқәа рыҷчабжь ҩныҩлар, еихәау насыԥхоит», — иҳәеит иара.

Азакәанԥҵара еиларгеит

Аԥсны аҵакыраҟны аус зуаз аполиттехнологцәа ареспублика азакәанԥҵара еиларгеит ҳәа иԥхьаӡоит Сергеи Кириенко.

«Дара Аԥсны азакәанԥҵара, иара убас, Аԥсны рыҟазаара иадҳәалоу аморал-етикатә ԥҟаракәа еиларгеит. Убри аҟнытә, сгәанала, урҭ азакәанеилагаразы рҭакԥхықәра ахьынӡаҟоу аусеилыргареи аӡбарҭеи иҳәаақәырҵароуп», — иазгәеиҭеит иара.

Урыстәыла Ахада Иусбарҭа анапхгаҩы актәи ихаҭыԥуаҩ даҽа ганкахьала азакәанеилагаҩцәа рганахьала ақәымчра ҟалашьа змам акоуп ҳәа ахиҳәааит.

«Урыстәыла еснагь рҭәылауаа рзинқәа ахьчалоит. Убри аҟнытә, Урыстәылатәи Афедерациа аҭәылауаа рганахь ақәымчра ҟазҵо зегьы Урыстәылатәи азакәанԥҵара инақәыршәаны иахьырхәхоит», — иҳәеит Сергеи Кириенко, ателеканал Абаза ТВ-и Аԥсуа телехәаԥшреи аинтервиу анриҭоз.

Урыстәыла иаҿагыло агәаанагаракәа ыҟаӡам

Аԥсны Урыстәыла иаҿагыло агәаанагаракәа ыҟаӡам, – абас иҳәеит Урыстәыла Ахада Иусбарҭа анапхгаҩы актәи ихаҭыԥуаҩ Сергеи Кириенко.

«Аԥсны ауаажәлар рыбжьара Урыстәыла иаҿагыло агәаанагаракәа ыҟаӡам ҳәа исыԥхьаӡоит. Ус, Урыстәыла бзиа изымбо, изҭахым аӡәык-ҩыџьак ыҟазар алшоит, аха урҭ рацәаҩым», — иҳәеит иара.

Афымцамч аҿиара

Аԥсназы аенергетика аҿиара акыр аҵанакуеит, ари ахырхарҭала инагӡатәу аусқәа рацәоуп ҳәа иԥхьаӡоит Сергеи Кириенко.

Афымцаҳақәа реиҭарҿыцреи афымцаԥхьаӡагақәа рықәыргылареи шьаҿа ҕәҕәоуп ҳәа азгәеиҭеит Урыстәыла Ахада Иусбарҭа анапхгаҩы актәи ихаҭыԥуаҩ.

Алҵшәа бзиақәа ҟалар алшоит Аԥсни Урыстәылеи ренергетикцәа русеицура иабзоураны,– иҳәеит Кириенко. Иахьатәи аамҭазы афымцамч ареспублика иазхоит, алашара ыцәозар, уи иажәыз афымцамҩангагақәа ирыхҟьоит ауп.

Ателеканал Абаза ТВ-и Аԥсуа телехәаԥшреи аинтервиу рыҭо Кириенко иҳәеит, хархәаҩцәақәак шықәсы рацәала афымцамч ахә шрымшәо, уи аидара ламысла афымца ахә зшәо ишрықәҵатәым.

Аацын аахыс

Аԥсны ахашәалахәы аацын аахыс 28% рыла еизҳаит ҳәа иҳәеит Урыстәыла Ахада Иусбарҭа анапхгаҩы актәи ихаҭыԥуаҩ Сергеи Кириенко.

«Ари аамҭа кьаҿ иалагӡаны даара акыр зҵазкуа еизҳароуп. Уи аан, ашәахтәқәа реизгара миллиардк инеиҳахеит, абиуџьет ахарҭәаара шьҭыҵит, аҳазалхратә шәарақәа реизгарагьы 250 миллион инарыцлеит», — иҳәеит иара.

Кириенко иазгәеиҭеит, Аԥсны ақыҭанхамҩатә аалыҵқәа Урыстәылаҟа рдәықәҵара амҽхак шышьҭыҵыз, уи аан, аиҭакрақәа шыҟоугьы, ари ахырхарҭала иҵегьы аусура шаҭаху.

Уи адагьы, ԥхынҷкәын 1 азы иҟоу адырракәа рыла, Аԥсны иаҭааит 1,6 миллионҩык атуристцәа, – иҳәеит Сергеи Кириенко, ателеканал Абаза ТВ-и Аԥсуа телехәаԥшреи аинтервиу анриҭоз.

Асериалқәа ҩба ҭыххоит

2026 шықәсазы Аԥсны асериалқәа ҩба ҭыххоит Урыстәылатәи аинтернет аҿиара аинститут аҵхыраарала. Абри аҭәы еиҭеиҳәеит Сергеи Кириенко, ателеканал Абаза ТВ-и Аԥсуа телехәаԥшреи ириҭаз аинтервиу аҟны.

Иара иажәақәа рыла, ареспублика аӡбахә еиҭаӡхәо асценарицәа зыҩуаз аԥсуа ҟазауаа роуп.

Урыстәыла Ахада Иусбарҭа анапхгаҩы актәи ихаҭыԥуаҩ иазгәеиҭеит иахьатәи аамҭазы Урыстәылатәи акино аҿы Аԥсны рацәак ишаарԥшым.

«Абраҟа Латинтәи Америкеи, Алада-Мрагылара Азиеи, Францией ма Италиеи рыԥшаҳәақәа рҭыхра рылшоит, даҽакала иуҳәозар, Аԥсны асахьақәа ыҟоуп, аха урҭ Аԥсны ракәӡам, Аԥсны акәны иҟалароуп. Урҭ Аԥсны аԥшӡара ҿырԥшыс рхы иадырхәоит, аха уи ииашаӡам, ариҕьы атуристцәа радԥхьаларазы мҩа ҿыцуп», — иҳәеит иара.

Аԥсуа економика ԥхьаҟа изго

Сергеи Кириенко аԥсуа економика ԥхьаҟа изго ақыҭанхамҩеи атуризми роуп ҳәа иҳәеит.

Ателеканал Абаза ТВ-и Аԥсуа телехәаԥшреи ириҭаз аинтервиу аҟны иара иҳәеит, ареспубликаҿы аалыхра хьанҭа аԥеиԥш змоу акакәны ишимбо.

«Аԥсабара цқьа аԥхасҭатәра ҟалаӡом, насгьы урҭ аалыхракәа араҟа раԥҵара уадаҩуп», — изгәеиҭеит Урыстәыла Ахада Иусбарҭа анапхгаҩы актәи ихаҭыԥуаҩ.

Кириенко игәаанагарала, Аԥсны мрагыларатәи ахәҭа мраҭашәаратәи излаҵахо ҳәа акгьы ыҟам. Уи адагьы, атуризм амшыни аԥхыни рыла инымҵәозар ауп.

Уи азы Урыстәыла ареспублика атранспорти, егьырҭ аинфраструктуракәеи рыҿиаразы аҵхыраара анаҭоит, еиуеиԥшым апроектқәа рынагӡаразы, иара убас агастрофестивалькәа рымҩаԥгареи, «Аԥсны аҳәаа», «Зысасгәашә аарту Аԥсны» реиҿкаареи рзы.

Ҿҳәара змам аиҩызара

Урыстәыла иаҭахуп Аԥсни, аԥсуа жәлари иареи акыраамҭатәи аиҩызареи астратегиатә партниорреи рыбжьазарц, – абас аҳәамҭа ҟаиҵеит Сергеи Кириенко.

«Уи иааиуа алхрақәа рылҵшәақәа ирыхьԥшымзарц сҭахуп», — иҳәеит иара, ателеканал Абаза ТВ-и Аԥсуа телехәаԥшреи ириҭаз аинтервиу аҟны.

Даҽа хықәкуп ихьыԥшым аԥсуа економика, – иҳәеит Кириенко.

Урыстәыла Ахада Иусбарҭа анапхгаҩы актәи ихаҭыԥуаҩ иажәақәа рыла, урҭ ахырхарҭақәа Владимир Путин ишьақәиргылеит, уажәы урҭ рынагӡаразы аусуракәа цоит.

Ҳцьынцьуаа рделегациа – Аԥсны

Аимадаракәа еихаҳауа

Аԥсны Ахада Бадра Гәынба идикылеит Ҭырқәтәыла иҟоу аԥсуа культуратә хеилаккәа Рфедерациа аиҳаб ҿыц Иауз Аҭрышба зхадараҿы дыҟоу ҳцьынцьуаа рделегациа.

Аиԥылара далахәын Аԥсны Ахада ихаҭыԥуаҩ Беслан Бигәаа.

Бадра Гәынба даҽеазныкгьы ажәлар рыхьӡала Иауз Аҭрышба идиныҳәалеит ҳауаажәлар рхаҭарнакцәа иртәаз агәрагара. «Шәара раԥхьа иргылан ҭабуп ҳәа шәасҳәоит ветеранк иаҳасабала. Аԥсны ашәарҭара иантәгылаз шәашьцәа шәрывагылараны шәыԥсадгьыл азы шәеибашьуан. Агәра ганы сыҟоуп, иахьа шәнапы иаҵыртәаз аусгьы абас ҭакԥхықәра ҳаракыла шәшазнеиуа», - иҳәеит Аԥсны Аҳәынҭқарра Ахада.

Бадра Гәынба иҳәеит Афедерациа ахантәаҩы даналырхуаз аҽны ҭелла дышлацәажәаз ахадарахьы зкандидатура ықәгылаз Елиф Маршьанԥҳагьы.

«Лара иласҳәеит, уажәгьы еиҭасҳәоит - араҟа дыҟам иаиааиз, мамзаргьы иаҵахаз. Ҳаззегь ҳажәҩахыр еибыҭаны аус еицаҳуроуп ҳауааҗәлари ҳаԥсадгьыли рзы ихадоу аусқәа рзы, - иазгәеиҭеит Ахада.

Иауз Аҭрышба Аԥсны Ахада ҭабуп ҳәа иеиҳәеит адныҳәаларазы, иазгәеиҭеит иҩызцәеи иареи еснагь Аԥсны ԥхьаҟа изго аусқәа рҿы Аҳәынҭқарра Ахада ишивагылоу.

Аиԥыларақәа ирзааҭгылан Ҭырқәтәыла инхо ҳашьцәеи Аԥсни реимадара иадҳәалоу азҵаарақәа жәпакы.

Ахьӡ рымԥсахӡеит

Аҵыхәтәантәи аамҭазы асоциалтә ҳақәа рҿы ирыладыртәо иалагаз В.Г. Арӡынба ихьӡ зху Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза ахьӡ ахырхит ҳәа имцырку аинформациа аганахьала атәыла аекономика Аминистрра аҳәамҭа ҟанаҵеит:

Рашәарамза, 2023 шықәсазы В.Г. Арӡынба ихьӡ зху Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза «Аҟәа» аусура аиҭашьақәыргылареи анаҩс ахархәареи рзы Аԥсни Урыстәылеи реиҳабырабжьаратә еиқәшаҳатра анапаҵаҩра мҩаԥган.

Пыҭрак ашьҭахь, жьҭаарамза 2023 шықәса рзы, Аԥсны Аминистрцәа Реилазаара «Агеографиатә обиектқәа рыхьӡқәа рзы» азакәан инақәыршәаны, В.Г. Арӡынба ихьӡ зху Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза «Аҟәа» ҳәа аҳаирбаҕәаза ахьӡ шьақәнарҕәҕәеит.

2010 шықәса инаркны Аԥсны анапхгарала аҳаирбаҕәазеи Аԥсны Раԥхьатәи Ахада Владислав Арӡынба ихьӡи еидызҳәало еиуеиԥшым аҩаӡаракәа рҿы аӡбамҭақәа рыдыркылон. Убас, мшаԥымза 16, 2010 шықәсазы Аминистрцәа Реилазаараҿы Аԥсны Раԥхьатәи Ахада В.Г.Арӡынба ихьӡ анаунагӡатәразы» ирыдыркылаз Ауснҟа № 36 апункт аҟны иарбоуп:

«Ареспубликатә унитартә наплакы «Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза В.Г.Арӡынба ихьӡ ахҵазааит».

Иарбоу аҟәҵара апункт 3 инақәыршәаны, Ареспубликатә унитартә наплакы «Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза «Аҟәа» Аԥҟаԥҵа иалагалоуп аиҭакра: ажәақәа «Ареспубликатә унитартә наплакы «Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза «Аҟәа» «Ареспубликатә унитартә наплакы «В.Г.Арӡынба ихьӡ зху Жәларбжьаратәи аҳаиртә наплакы «Аҟәа» ҳәа иԥсахын.

Аҟәҵара апункт 4 инақәыршәаны, аҳәынҭқарратә усбарҭақәа рсиаҿы ахьӡ «Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза «Аҟәа» «В.Г. Арӡынба ихьӡ зху Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза «Аҟәа» ала иԥсахын. Ԥхынгәымза 26, 2019 шықәсазы Аԥсны Аминистрцәа Реилазаараҿы ирыдыркылаз «В.Г.Арӡынба ихьӡ зху Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза жәларбжьаратәи анбантә код аҭаразы» аҟәҵара №111 инақәыршәаны, Аԥснытәи аҳаирбаҕәаза жәларбжьаратәи анбантә код анашьахеит, аеродром жәларбжьаратәи аҳаиреимадаразы иаартуп. Аусшәҟәы атекст зегьы аҿы аҳаирбаҕәаза арбахоит Владислав Арӡынба ихьӡ аҵны.

«Аинтернет аҟны иҟоу аҳәамҭақәа рҿы иарбоу аҭагылазаашьақәа 2024 шықәсазы Зҭакԥхықәра ҳәаақәҵоу аилазаара «Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза «Аҟәа» аԥҵара иадҳәалоуп. Уи хазхаҭалатәи анаплакы ауп. Хыхь иаагоу афактқәа рышьаҭала ҭакԥхықәрала аҳәамҭа ҟаҳҵоит, «В.Г.Арӡынба ихьӡ зху Жәларбжьаратәи аҳаирбаҕәаза ахьӡ аԥсахразы иҟоу аҵәажәаракәа аиаша иаҵәыхароуп», - иазгәаҭоуп адырраҭараҿы.

Гәыцқьарала ибеиоу ауаа згым

Аҟәатәи алицеи-интернат 65 шықәса ахыҵуеит

Альбина Жьиба

Ашәахьа. Асааҭ жәаба рыбжьа ҟалон Аҟәа иҟоу, Кондрат Зиӡариа ихьӡ зху Аҳәынҭқарратә лицеи-интернат ашҭа ҳанҭалоз. Ахәыҷқәа аҵәаҳәа иқәгыланы ҳнеира иазыԥшын. Усоуп дара рзы абжьааԥынгьы амчыбжь ҿыц шалаго. Иҳаҩсыз амчыбжь азы иреиҕьыз ҳәа иалкааз аҵаҩцәа ааԥхьан аҳәынҭқарратә бираҟ ашьҭыхрахь.

Уи иаԥсахеит Данил Шьакаиеи Мрамза Ҭарԥҳаи. Анаҩс, аҵара-ааӡара аҟәшазы адиректор лхаҭыԥуаҩ Басхан Чачхалиа аҽхәабҕьыц ранашьаразы иааиԥхьон алицеи аҿы зуадақәа еиҿкааны иахылаԥшуаз, иара убас аспорттә еицлабракәа рҿы зҽалызкааз. Аҵәаҳәаҿы ахәыҷқәа шәаҳәеит, икәашеит, асааҭ жәаба рзы игеит аҵҵәабжьы, аҵаҩцәа зегьы рыклассқәа рахь иназыԥхьаз.

Кондрат Зиӡариа ихьӡ зху Аҳәынҭқарратә лицеи-интернат сынтәа 65 шықәса ахыҵуеит. Иара аҭоурых ду амоуп, аҵараиурҭа ашьаҭа алыркит, раԥхьатәи адиректорсгьы даман Леила Ачба. Иахьа алицеи дахагылоуп Лариса Қаԥԥҳа. Лариса Валикәа-иԥҳа уи даушьҭымҭоуп. Лажәақәа рыла, Аԥсны Аҵьынцьтәылатә еибашьра ашьҭахь, алицеи аусура иалагеит иҭахаз аибашьцәа рхәыҷқәа рыдкыларазы.

«Аԥхьа ирҭахын аҟыбаҩ змоу, алԥшаахқәа рыдыркылаларц, аха ус еиԥш изыҟамлеит. Иара уажәгьы, есышықәса ауаа рсоциалтә ҭагылазаашьа уадаҩхоит. Аинтернат ада ԥсыхәа змам аҭааҵәаракәа ыҟоуп. Аҭааҵәа аус рымур ауам, рхәыҷқәа абра мчыбжьык иахьабо, дара рзы ицхыраагӡоуп», - лҳәоит Қаԥԥҳа Лариса.

Аинтернат иаднакылоит ахәыҷы рацәа ахьыҟоу аҭааҵәаракәа рҟынтә, иара убас ма зан, ма заб дыҟам, уҳәа аҵхыраара зҭаху зегьы, аҭәым милаҭкәа инадыркны. «Дызмилаҭзаалакгьы ахәыҷы аҵара иҵартә еиԥш аҭагылазаашьа имамзар, ҟалашьас иамоузеи. Уи азы, зегьы арахь иадыԥхьаланы, ахылаԥшра рыҭаны, ргәабзиара ҳацклаԥшны, ирылшо дырҵо ҳәаиуеит. Аҵаразы дхысҳазаргьы, ара аус зуа акружоккәа рацәоуп азы, џьарак ихы аамырԥшыр ауӡом»,- лҳәоит алицеи аиҳабы.

Иахьазы араҟа аҵара рҵоит 193-ҩык ахәыҷқәа. Еиҭа иаарц зҭаху рацәоуп, аха ахыбра 250-ҩык рышьҭалартатә ҭыԥ роуп иамоу. Бжьаратәла есышықәса алицеи аҿы аҵара рҵоит 226-ҩык рҟынӡа. Араҟа аԥсҭазаара еилашуеит шьыжьы инаркны уаха асааҭ жәаба рҟынӡа.

«Ахәыҷы усда данаанха, дыбналар ауеит, ма даҽа грак ҵигар алшоит. Абра ижәбо абаҳча, жәашықәса раахыс ахәыҷқәа рнапала еиҭаҳау ашәырҵлақәа иахылаԥшуа иааргоит. Аҵлақәа зхала аҩнынтә иаазгаз дубап, аботаникатә баҳча аҟынтә иҳарҭазгьы ыҟоуп. Ари иднарҵоит ахылаԥшышьа, ааӡашьа, аҵьа абзиабара. Даргьы рыбаҩ иацәаашьаӡом, аҟыҭа иадҳәалоу роуп аҟынтә, иашьцылан иҟоуп. Алицеи адгьылҵакыра зегьы рхны, рнапала идырԥшӡоит, уи адагьы ԥсыхәа ыҟаӡам»,- еиҭалҳәоит Лариса Валикәа-иԥҳа.

Алицеи аҿы аус руеит аспорттә секциақәа ԥшьба. Ахәыҷқәа формала еиқәыршәоуп, аинтернат иацхраауа аушьҭымҭацәа рыбзоурала. Ааигәа араҟа иаартын анапыламԥыли амҵәышәымԥыли рыхәмарырҭатә дәы. Аинтернат аҿы иҟоуп аҳәыҳәааӡарҭагьы. Иара аибашьраан Лаҭа иҭарxаз авертолиот иҭаблыз ахәыҷқәа х-ҩык рыхьӡала иаартын. Аҳәыҳәқәа риҭеит Роланд Гамгьиа. Урҭ акрырҿаӡҵо, ирхылаԥшуа ахәыҷқәа ҷыдала иалхуп. Роланд урҭ агәыҕра риҭеит, аветеринар изанааҭ ала аҵара иштаиҵо азы, ахәыҷқәагьы уи иазыԥшуп.

Акадрқәа рыла иахьазы алицеи еиқәшәоуп, аха еиҳарак зыԥшаара цәгьоу ахылаԥшыҩцәа, ахәыҟаҵаҩцәа роуп. Аҵәарҭатә хыбраҿы иҷаԥшьоит ааӡаҩ иҵхыраaҩцәа. Уаҟа иаҭахуп аилыргаҩцәагьы. Аҵара-ааӡара мариам, ауалафахәгьы маҷуп азы, зусура аанзыжьуагьы дубап. Уахынла алицеи аҿы иаангылоит быжьҩык рҟынӡа ааӡаҩцәеи урҭ рыцхыраaҩцәеи, иара убас амедиаҳәшьеи.

Амш актәи азбжа араҟа аурокқәа цоит, шьыбжьон акрыфаны ахәыҷқәа аҩныҟатәи адҵақәа рынагӡара иалагоит. Ааба рзы еиҭа акрыфаны, дусы иалихыз аспорт ахь дцоит. Ашкол адиректор лажәақәа рыла, ахәыҷқәа зегьы даара бзиа ибаны иныҟәоит аҵьауси асасхьаҭыхреи еидызкыло акружок ахь. Уаҟа ахәыҷқәа анаплыхкәа ҟарҵоит. Арҵаҩы Илона Гәарамиа аурок анлымоу ахәаашәеноуп, ахәыҷқәа аҩныҟа иҵароуп, аха убри аҟынӡа рҽагәылахаланы рус иаҿуп, иаангыларгьы цәгьа ирбарым. Алицеи ааӡаҩцәа рнапкымҭақәа ахьыҵәаху хазы ауада азалхуп, уи амузеи ҳәа иашьҭоуп. Араҟа икыдуп аинтернат иалгахьогьы русумҭақәа. Алицеи аҵаҩцәа ирнапкымҭоу аҵаракәа рылоуп ишырхиаз Гәыма иргылаз «Ашанаҭҵла». Афондқәа «Кьарази» «Ашанеи» еицымҩаԥыргоз акциазы иаҟаҵан хәышә цыра аԥсаӡ иалатәаз аҭар. Иҟан аамҭақәа ахәыҷқәа русумҭақәа анырҭиуазгьы, нас идырхауаз ала еиуеиԥшым амаҭәахә аархәон.

Алицеи аиҳаби ҳареи ҳаиманы аклассқәа рахь ҳҿынаҳхеит, аурокқәа шцо аилкаараазы. Ахыбра актәи аихагылаҿы иҟоуп аиҵбыратә классқәа. Ауадақәа рышәқәа ахьаарту убап, убысҟак ҭынчроуп акоридор аҿы.

Аинтернат аҿы аҵыхәтәантәи аиҭашьақәыргыларатә усуракәа мҩаԥысуан 18 шықәса раԥхьа. Уи аахыс араҟа шьаҭанкыла акгьы аҽампсахӡацт. Аҳәынҭқарра ахахьы иагаз маҷым, иагьынанагӡоит, лҳәоит аҵараиурҭа аиҳабы.

«Хьаас исымоу, аҵәарҭатә комплекс аҿы арԥхарратә система макьана иахьыҟаҵам ауп. Иагкәоу ааргараны иҟоуп, ҳазыԥшуп. Ахьҭақәа ҟалаанӡа иахзеиқәыршәар, сгәы ҭынчхон. Алашара аныцәо аԥхаррагьы зыҟалаӡом, аха фымцада иакуа алашарбагақәа ҳамоуп», – еиҭалҳәоит Лариса Каԥԥҳа. Убри аан ҳамҩа акрыфарҭахь ихоуп. Уаантә илаҳа-лаҳауа афатә афҩы ааиуан.

«Ахәы аныҟаҳҵо ахәыҷқәа хразҵауеит ирҭаху, аха зегь реиҳа бзиа ирбо аҟәыди абысҭеи роуп. Мчыбжьык ахь зынк уигьы рзыҟаҳҵоит. Иахьа аборшь ҳамоуп, атефтелькәа рзы афарш ҳархиахьеит, уи иадыркыло макьана иаҳмызбаӡац»,- еиҭеиҳәоит Иосиф.

Афатә арахь ирзааргоит мчыбжьык ахь зынк. Аҟәаци акәтыжьи еснагь иҟоуп, иара убас ашәыркәа. Иааидкыланы хәыҷык ихәы - 230 мааҭ азыԥҵәоуп. Сосо ихаҭа аинтернат даушьҭымҭоуп, иабгьы акрыфарҭа еиҳабыс дыҟан. Ахәыҷқәа ргәыбылра шыктәу ибзианы идыруеит, ихаҭа уи дахысхьеит азы. Уахынла аҵаҩцәа аԥеҵьыр аартны ирзаанижьуеит, нас рхала иҩналаны афатә ҟарҵоит. «Имариоу ак ҟарҵоит - акәтаҕь рҵьуеит, ма акартош. Маԥ злархәукри? Нас зегь рыцқьаны иҵоит, ахаан ак ԥырҽны ҳәа исгәалашәом. Рыгәра ганы афатә ахышьҭоу аҭыԥ аҵыԥхагьы рысҭоит. Уаха асааҭ ааба рзы акрыфан, жәаба рзы ишьҭалароуп, аха иззымхогьы дыҟоуп»,-иҳәоит Сосо дԥышәарччо. Ахьҭеи амлеи иакуа ахәыҷқәа зыцәом, уи еилыркааует алицеи анапхгарагьы.

Акрыфарҭа ҳаадәылҵны ашкол ашҭахь ҳшааиуаз, аҵәаҳәа аҟынтә иахдыруаз арҵаҩы Басхан Чачхалиа ахәыҷқәа идеизалан аԥсшәа иарҳәон. Зынӡа имаҷӡаз аӡҕаб лнап хәыҷқәа икәаршаны дылкын, акыраамҭа даулыжьуамызт. Ари збаз ҳара ҳшанханы ҳаԥшуан. Акырынтә исаҳахьан, алицеи аҿы иҟоу аизыҟазаашьа ҷыдарак амоуп ҳәа. Уажәы уи лабҿаба избеит.

Ара аус зуа зегьы рыҩны иҟазшәоуп ишыҟоу, рус еилырхӡом, «суалафахәы иакәнаго мацара ҟасҵоит» ҳәа ара иауӡом. Ахәыҷқәа рҭааҵәаратә ҭагылазаашьа, ҳәарада, ирнырует. Иҟоуп ахәыҷқәа ашкол ахь имныҟәо, урҭ аҩны иреиҵбацәоу рбароуп азы. Дара асоциалтә усзуҩцәа рҟынтә ахылаԥшра рымоуп еснагь. Рҭааҵәа ирзасуеит, иахьыҟоу еилыркааует. Алицеи иҭоуп иара убас, акризистә центр аҿы инхо ахәыҷқәагьы. Урҭ рыԥсшьарамшқәа ахьырхырго уаҟоуп.

«Злеишәа цәгьаны ҳазмыхәо ахәыҷы дыҟаӡам ара. Ҳәарада, иҟоуп ихԥароу, аха иҟарҵараны иҟоу дара раԥхьа ҳара иаадыруеит. Зегьы ҳаилацәажәоит, ҳрылабжьоит. Ахәыҷқәа рҭааҵәаракәа рахь ирымоу агәыбылра аанхоит иага игәаҟны инхозаргьы», - лҳәоит Лариса Каԥԥҳа ахәыҷқәа рҭагылазаашьа аҭәы далацәажәо. Зылшаракәа маҷу аҭааҵәаракәа рзы аҵара аминистрра аҟынтә ахәыҷқәа ироуеит ашколтә форма. Аха зегь реиҳа иуадаҩу ашьаҵатәы ауп. Ахәыҷқәа ирышьарҵо анрымамгьы ыҟоуп. Алицеи хатәгәаԥхарала иацхраауа ауаа амоуп. Урҭ реиҳараҩык иара иалгаз роуп.

«Ҳхәыҷқәа еиуеиԥшым ахырхарҭақәа рҿы иубоит, уи ҳаигәырҕьоит. Ҵыԥх 9-ҩык алгеит. Дара зегьы еиуеиԥшым аҵараиурҭақәа рахь ицоит. Иҟоуп 9 класск иалганы зҵара хзыркәшогьы. Урҭ реиҳараҩык ахәыҟаҵарахь рхы дырхоит, аҭыԥҳацәа анаԥхыц ҟаҵара, аҽырԥшӡара азанааҭ ашҟа»,– лҳәоит Лариса Валикәа-иԥҳа.

Аинтернат иалго ахәыҷқәа иахьнеилак ирыцхраауеит, ԥарада рҵара аҵҵаразы аҭагылазаашьа рзаԥырҵоит. Имбжьыскәа рхы ныҟәырго рҭааҵәа ианрывагыла, алицеи ааӡаҩцәа зегьы рзы уи еихау ҳамҭоуп.

Гагра ақалакь аҟны

Акомпозитор игәалашәара

Ааигәа Томас Кәакәасқьыр ихьӡ зху Гагратәи акультура Аҩнаҿы Аԥсны жәлар рартист, «Ахьӡ-Аԥша» аорден III аҩаӡара занашьаз, акомпозитор Баграт Аҳмаҭ-иԥа Багаҭелиа (1930–2015шш.) игәалашәара иазкны аконцерт мҩаԥысит. Жьҭаарамза 25, 2025 шықәса рзы иԥсы ҭазҭгьы 95 шықәса ихыҵуан.

Аконцерт аҿы Баграт Багаҭелиа иаԥҵамҭақәа нарыгӡеит ансамбль «Кьараз», иара убас амузыкатә школқәа рҵаҩцәа.

Аԥсны Афырхаҵа Рудольф Алшәындба еизаз Баграт Багаҭелиа изы игәалашәарақәа рзеиҭеиҳәеит. Уи иқәгылараҿы акомпозитор аҭәыла акультуратә ҿиараҿы илагала ду аҭәы инаҵшьны иазгәеиҭеит.

Гагра араион ахада ихаҭыԥуаҩ Ҭемыр Амԥар иҳәеит Баграт Багаҭелиа апатриот иаша, абаҩхатәра злаз арҵаҩы, аԥсуа музыкатә культура еиҵаҳарала иазнеиуаз, арҿиара знапы алакыз иналукааша аусзуҩ иаҳасабала ажәлари Гагра ауааԥсыреи ргәалашәараҿы дшаанхо. Баграт Аҳмаҭ-иԥа Багаҭелиа диит 1930 шықәса жьҭаарамза 25 рзы Аԥснытәи АССР Гәдоуҭа араион Оҭхара ақыҭан анхаҩы Аҳмаҭ Багаҭелиа иҭаацәараҿы. Аҟәатәи амузыкатә ҵараиурҭа далгеит, изанааҭтә усура далагеит Аҟәа, Амузыка арҵаҩыс аус иуан, аамҭак иалагӡаны Аԥсны жәлар рыкәашареи рышәаҳәареи зҽеаԥсазтәыз Аҳәынҭқарратә ансамбль аҿы аус иуан. Анаҩс далгеит Гнесинаа рыхьӡ зху Москватәи амузыка-педагогикатә Институт ахор-дерижиорра афакультет.

Баграт Багаҭелиа иԥсҭазаара аихарак Гагра дынхон, аусгьы иуан. Иара ибзоурала 1969 шықәсазы иаатит Гагратәи амузыкатә школ, уи 1974 шықәсанӡа иара напхгара аиҭон, уи ашьҭахь ақалақьтә музыкатә хореографиатә еилазаара ахантәаҩыс дыҟан.

Баграт Багаҭелиа – иакымкәа-иҩбамкәа ахортә коллективқәа аԥиҵахьан. Урҭ рхыԥхьаӡараҿы иҟоуп ахәыҷтәы ансамбль «Мамзышьха» (1983ш.), қәҿиара дула Урыстәыла, Польша, Бельгиа уҳәа аҭәылақәа рахь агастролькәа мҩаԥызгоз жәлар рашәаҳәара ансамбль «Афырҭын» (1985ш.), иара убас ансамбль «Аурашьа», Гагратәи ақалақьтә хор, Бзыԥтәи ахәыҷтәы хор «Мамзышьха», ансамбль «Афырҭын», Гагратәи алице-интернат ахацәа рхор «Цандрыԥшь». Аха иԥсҭазаараҿы ихадоу усураны иҟалеит ансамбль «Кьараз» аԥҵара, уи иара қәҿиарала напхгара аиҭон ҩынҩажәижәаба шықәса инарзынаԥшуа.

Аԥсны жәлар Рҵьынцьтәылатә еибашьраан Баграт Багаҭелиеи, изааигәаз иҩызцәеи, иколлегацәеи еицхырааны еиҿыркааит ансамбль «Ԥсоу». Аколлектив аҭыл аҿы аҕа иҿагылаз аибашьцәа ргәы шьҭыхуа иқәгылон.

Еицырдыруеит Баграт Багаҭелиа апоетесса Белла Барцыц лажәақәа рыла аԥсадгьыл ахьчаҩцәа ирызкны иҩыз иашәа. Акомпозитор инапы иҵыҵит 300 инарзынаԥшуа, еиуеиԥшым ажанрқәа ирыҵанакуа аԥҵамҭақәа, урҭ рхыԥхьаӡараҿы иҟоуп шәкы инарзынаԥшуа ахәыҷқәа ирызку ашәақәа. Баграт Багаҭелиа – ажәлар рҿы еицырдыруа ашәақәа «Ан лҵәыуара», «Аԥсны азы», «Гәында», «Раида» уҳәа дравторуп.

2016 шықәсазы ансамбль «Кьараз» иалахәу, иара убас Гагра араион Ахадара акультура аҟәша аусзуҩцәа Гагра араионтә Еизара ахәбатәи ааԥхьара аҿаԥхьа ақалақьтә аҟазара ашкол Баграт Багаҭелиа ихьӡ ахҵаразы аԥшьгара ҟарҵеит. Адепутатцәа ари аԥшьгара иадгылеит, ашкол Аԥсны жәлар рартист ихьӡ ахырҵеит.

Аԥсны атәылахьчара Аминистрраҿы

арратә ҽазыҟаҵаракәа

Аԥсны атәылахьчара Аминистрраҿы Арбџьар мчқәа напхгара рыҭаразы аоператив-мобилизациатә еизара мҩаԥган.

Уи мҩаԥган Арбџьар мчқәа рҿы ԥхынҷкәынмза 1 азы ихацыркыз аҵарашықәс ҿыц алагара аҳәаақәа ирҭагӡаны.

Аизара ихы алаирхәит Аҳәынҭқарра Ахада ихаҭыԥуаҩ Беслан Бигәаа. Уи Арбџьар мчқәа Ркомандаҟаҵаҩ хада Бадра Гәынба ихьӡала хаҭалатәи аилазаара аҵарашықәс алагара рыдиныҳәалеит, рзанааҭтә дырра аизырҳара иамоу аҵакы хада азгәеиҭеит. Аҳәынҭқарра Ахада ихаҭыԥуаҩ инаҵшьны иазгәеиҭеит, ҳаамҭазтәи жәларбжьаратәи ашәарҭадаратә проблемақәа, иҳәеит адунеитә политикаҿы аҭышәынтәалара шыҟам, адәныҟатәи аполитикатә ҭагылазаашьа шыуадаҩу, убри инамаданы Аԥсны амилаҭтә шәарҭадара хырҳара злоу ауснагӡатәқәа шаҭаху. Абри инадҳәаланы, атәыла ашәарҭадара асистема ахәҭақәа зегьы рырҿиара акыр аҵанакуеит, арратә, ауаажәларратә, аинформациатә, аекономикатә хырхарҭақәа налаҵаны.

Акәгылараҿы хазы ахшыҩзышьҭра аҭан Арбџьар мчқәа реиҕьтәра иазку ауснагӡатәқәа. Беслан Бигәаа иазгәеиҭеит аруаа хкы рацәала русеицура, амобилизациатә лшарақәа, ҳаамҭазтәи азнеишьақәа, истандартым аибашьратә формақәа рырҕәгәара шаҭаху. Аруаа рмаҵуратә ҭагылазаашьақәа реиҕьтәра, арҵаратә система арҿыцра, аҵара-материалтә база арҕәгәара, акыр зҵазкуа зҵаараны ишыҟоу.

Аизараҿы аҳәынҭқарра арратә шәарҭадара ашьақәгылара иадҳәалоу актуалра злоу азҵаарақәа ирылацәажәеит, 2026-тәи аҵарашықәс азы Арбџьар мчқәа разыҟаҵаразы ахырхарҭақәа ирзааҭгылеит.

Анапхгараҭаратә еилазаара роператив-мобилизациатә еизара мҩаԥысит ԥхынҷкәынмза 5 рзы. Аԥсны Аҳәынҭқарра Ахада, Арбџьар мчқәа Ркомандаҟаҵаҩ Бадра Гәынба аҽазыҟаҵаракәа аҳҳәаа рзыҟаиҵеит: «Атәылахьчара Аминистрра иазԥхьагәанаҭаз аҽазыҟаҵаракәа ирыцҵоуп. Иахьа ара иҟоуп ақалақь ахадацәа, аминистрракәеи аусбарҭақәеи рнапхгаҩцәа, амчратә усбарҭақәеи аҳәынҭқарра анапхгаҩцәеи аимадара рыбжьаҭаразы», – иҳәеит Бадра Гәынба.

Аҳәынҭқарра Ахада инаҵшьны иазгәеиҭеит, аибашьра аныҟала ар ирышьаҭаны ишыҟало арратә зыҟаҵара иахысуа агәыԥқәеи арезервистцәеи.

«Ҳара ибзиаӡаны еилаҳкаауеит аибашьра аныҟала ҳар шьагәыҭс ироуа арезервистцәеи иахьа аҽазыҟаҵара иахысуа архәҭақәеи шракәу. Сынтәа зымҽхак ҭбаау аҽазыҟаҵаракәа мҩаԥаагеит, урҭ рхы рыладырхәит арезервистцәа рацәаҩны. Абри аҩыза арратә акзаара ауп атәылахьчара арҕәгәара алзыршо», – иазгәеиҭеит Аԥсны Ахада. Гәынба инаҵшьны иҳәеит амчратә усбарҭақәеи атәылахьчара Аминистрреи арезервтә ҟәшақәеи русеицура арҕәгәара аҵак ду шамоу.

Аԥсни Ҟрыми реиҩызара дырҕәҕәоит

Аусеицура ахырхарҭақәа

Аԥыза-министр ихаҭыԥуаҩ Џьансыхә Нанба зхадараҿы дыҟоу Аԥсны аофициалтә делегациа Симферополь иҟоуп. Аусуратә визит хықәкы хадас иамоуп аҩганк реимадара арҕәгәара, аусеицуразы иҿыцу алшарақәа рылацәажәара. Абри атәы аанацҳауеит Ҟрым РИА Ажәабжьқәа.

Ҟрымтәи анапхгара иазгәарҭеит Аԥсны иҟанаҵо адгылара, инаҵшьны ирҳәеит атәылақәа русеицура агәрагареи аиашьаратә еизыҟазааашьеи шьаҭас ишрымоу, уи лассы-ласс Урыстәыла анапхгара аҟынтәигьы иуаҳауеит. Аиҿцәажәаракәа рҿы чыдала иазгәаҭан Аԥсны имҩаԥысуа аполитикатәи асоциалтәи процессқәа еилкаарала ишазнеиуа. 2014 шықәсазы имҩаԥысуаз ахҭысқәа ирҿырԥшны иазгәарҭеит, амилаҭтә интересқәа рыхьчара, ахатәы мҩа алхра, ауаажәларра ракзаара ашьақәыргылараҿы ихадоу аҭыԥ шыӡанагӡо.

Аԥсни Ҟрыми русеицура хацырнестә-миссиа аиҿкааразы аӡбамҭа рыдыркылеит, иара убас иалацәажәеит Аԥсны аекономикатәи аинвестициатәи лшара Иалтатәи аекономикатә форум аҿы аӡыргара.

Ақыҭанхамҩа аганахьала аефирхәшатә аӡа аҿиареи аус адулареи рзы аԥышәа аимдара шхымԥадатәиу азгәарҭеит. Иара убас, ирҳәеит Ҟрымтәи агроаалыхратә комплекс ахаҭарнакцәа аус рыцура иазхиоу аԥсуа еилазаарақәа рсиа еиқәыршәазарц. Ааглыхра аганахьала, Ҟрымынтәи афымцалашарала аиқәыршәаразы иахәҭоу амаругақәа, акосметика, ахимиатә маҭәарқәа, иџьбарам арыжәтәқәеи аӡқәеи раагаразы аӡбамҭа рыдыркылеит. Иалта имҩаԥысуа афорум «ТуристЭкспо. Крым» аҿы Аԥснытәи атуреилахәырақәа рнапхгаҩцәа рзы адгьылбжьахаҿы аинформациа-дырратә тур мҩаԥгахоит.

Аԥсни Ҟрыми ахәаахәҭра рыбжьаҵара — аусеицура аекономикатә хырхарҭа хадақәа ирееиуоуп, ҳәа азгәеиҭеит Ҟрым Аминистрцәа Реилазаара ахантәаҩы ихаҭыԥуаҩ Георги Мурадов. Шықәсқәак раԥхьа аԥсуа инвесторцәа Кьерч араион аҿы иакхеит 2016 шықәсазы, II Иалтатәи жәларбжьаратәи аекономикатә форум аҿы раԥхьатәи аофициалтә усшәқәы анапаҭаҩра ашьҭахь. Уинахыс аусеицура иамҽханакит: аекономика, ахәаахәҭра, атуристтә усхк, аҭҵаарадырратә проектқәа, аспорт, аҿартә политика. Ҟрымтәи анапхгара рхаҭарнакцәа ирҳәеит аиҩызаратә еизыҟазаашьақәа ирымоу алҵшәақәа рыдгылара адагьы, урҭ рырҭбаара ишазхиоу.

Аиԥылара иалахәыз ражәақәа рыла, аҩганк ирыхәаша аԥшгара ҿыцқәа маҷым. Хазы ҭабуп ҳәа иарҳәоит Аԥсны Ахада Бадра Гәынба, хаҭалатәи илагалеи аусеицураҿы ицхыраареи рзы.

Аԥсни Ҟрыми иааиуа хышықәсатәи русеицура аплан иалацәажәеит Симферополь ақалақь аҿы. Аԥсни Ҟрыми рнапхгаракәа рыбжьара ахәаахәҭра-економикатә, аҭҵаара-технкатә, агуманитартә усеицураазы аилатәара мҩаԥысит Симферополь ақалақь аҿы. Уаҟа иалацәажәеит 2025-2027 шықәсқәа рзы ареспубликақәа русеицура аплан – абри атәы аанацҳауеит РИА Ажәабжьқәа.

Аԥснынтәи Ҟрымҟа ареверс бизадыртит аԥсыӡшьла аус адуларазы анаплакы. Уажәы уи аркуп иҷыдоу арратә операциатә ҭагылазаашьа иахҟьаны.

«Еилкаау амзызқәа ирыхҟьаны уаҟа анеи-аайра ԥкуп. Аха ҳара иарбоу анаплакы ахьчаразы ауснагӡатәқәа мҩаԥаҳгоит, насгьы аԥсыӡсса акра иацҵахоит, аԥсыӡшьылеи аԥсыӡшшеи рыҟаҵаразы»– иҳәеит Георги Мурадов. Иара убас, иазгәеиҭеит атуризм аганахьалагьы аикәшаҳаҭракәа шрыбжьаҵоу. «Атуристцәа мшынла ргара-раагара алшоит, ҳаргьы наҟ-ааҟ ҳаицхыраауы ҳҳаибарҭәаалоит», — иазгәеиҭеит Мурадов.

Ақыҭанхамҩа атехнологиақәеи аефирхәшатә ҟазара хки рзы Ҟрымтәи аҵарауаа ҳаамҭазтәи русура иазҿлымҳауп аԥсуаа. Аԥсны Аԥыза-министр ихаҭыԥуаҩ Џьансыхә Нанба иазгәеиҭеит, Аԥсни Ҟрыми шеидҳәало ашәышықәсақәа ракәым, зқьышықәсалатәи аҭоурых ала. Иара инаҵҵаны иҳәеит, Аԥсни Ҟрыми ирыбжьарҵаз аикәшаҳаҭра акрызҵазкуа ахырхарҭақәа рыла аусеицуразы азинтә маругақәа шаиуа.

Ахәыҷтәы шәҟәыҩҩы, арҵаҩы-ааӡаҩ

Нури Оҭырба – 100 ш.

Аԥсуа шәҟәыҩҩы Нури Оҭырба диижьҭеи 110 шықәса ҵуеит. Нури Кьаҕәа-иԥа Оҭырба диит (25.12.1925) Гәдоуҭа араион Арсаул (Приморск) ақыҭан, Аԥсны ашәҟәыҩҩцәа Реидгыла далан (1997).

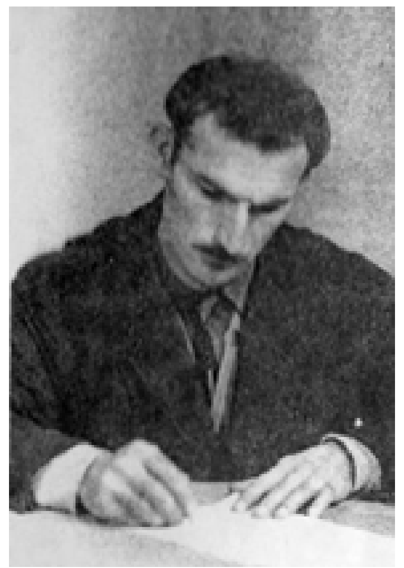

Арсаул ақыҭантәи ихарҭәаам абжьаратә школ даналга, иҵара иациҵон Афонҿыцтәи ашкол-интернат аҟны. Аха шықәсыбжак аатҵуаны аинтернат анадырки Гәдоуҭатәи абжьаратәи ашкол ахь диасит. Ус, Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Дуӡӡа (1941-1945) ҵысит. 1948-1952 шш. раан Аҟәатәи арҵаҩратә ҵараиурҭа дҭан. Даналга хышықәса рҵаҩыс аус иуан Приморсктәи ашкол аҟны.

1955-1960 шш. рзы аҵара иҵон А. М. Горки ихьӡ зхыз Аҟәатәи аҳәынҭқарратә арҵаҩратә институт афилологиатә факультет аԥсуа-аурыс ҟәша аҟны. Иреиҳау аҵараиурҭа даналга жәашықәса аԥсуа бызшәеи алитературеи аурыс бызшәеи алитературеи рырҵаҩыс аус иуан Арсаултәи ашкол аҟны. 1971 ш. инаркны ашәҟәҭыжьырҭа «Алашара» аурыс ҟәша аредакторс дыҟан. Аха ԥшьышықәса рышьҭахь, Аҟәа аанжьны ақыҭахь дхынҳәуеит. 1985 ш. азынӡа аурыс бызшәеи алитературеи рырҵаҩыс дыҟан ашкол аҟны. 1986 ш. атәанчара ашҟа даниас, алитературатә рҿиара маҵара иҽазикит. 1993-1997 шш. рзы Аацы ақыҭа абырԥцәа Рхеилак деиҳабын.

Раԥхьаӡа иҩымҭақәа икьыԥхьуа далагеит ажурнал «Амцабз» аҟны 1950-тәи ашықәсқәа инадыркны. Н. Оҭырба иажәабжьқәеи, иповестқәеи, илакәқәеи рнылон иара убас ажурнал «Алашара», «Аҟәа-Сухум», агазеҭ «Аԥсны ҟаԥшь» уҳәа егьырҭгьы.

Аԥсшәахь еиҭеигеит аҟабарда шәҟәыҩҩы А. Т. Шортанови абаза шәҟәыҩҩы З. К. Хачукови ражәабжьқәа жәпакы.

Аҟәа иҭыжьыз ишәҟәқәа иреиуоуп: «Аҭоуба». Аповест. (1965); «Хьыма лымшынҵа». Аҳәыҷқәа рзы ажәабжьқәа. (1973); «Амаӡа». Аповести ажәабжьқәеи абжьаратәи ашколқәа иаҵанакуа рзы. (1986); «Анасыԥ». Ажәабжьқәа. (1989); «Аҟармаҵыс». Аповести ажәабжьқәеи. (2000); «Адунеи – мардуануп». Ажәабжьқәа, аповест, ароман. (2006); «Амҩа уадаҩ». Автобиографиатә повест. Ажәабжь кьаҿқәа. Астатиақәа. (2010).

Нури Кьаҕәа-иԥа Оҭырба иԥсҭазаара далҵит 2011 шықәсазы.

Мери Аҩӡба лыхьӡ ахырҵеит

Раԥхьатәи аԥсуа ԥырҩы Мери Аҩӡба лыхьӡ зху акабинет аадыртит Петербургтәи агимназиаҿы. Грачи Погосиан ихьӡ зху агәыҳалалратә фонд апроект «Ҳашкол афырхацәа» иахаҭакхеит Павловтәи агимназиа аҵаратә класс, ҳәа адырра ҟанаҵоит ателеканал «Санкт-Петербург».

Арратә ԥырҩы Мери Аҩӡба Аҵьынҵьтәылатә еибашьра Дуӡӡа аан Ленинград ажәҩан лыхьчон. 470 инареиҳаны арратә ԥырракәа мҩаԥылгеит. Лара деибашьуан Нхыҵ-Кавказтәи, Украинатәи 4-тәи, Белоруссиатәи 2-тәи афронтқәа рҿы. Акабинет аартра рхы аладырхәит Аԥсны аофициалтә делегациа. Уи хадара азыруан атәыла акультуреи аҵарадырреи рминистрцәа. Акабинет аҿы ихадоу хәҭаны иҟалеит раԥхьатәи аԥырҩы лпатреҭ. Павловтәи агимназиа аҵаҩцәеи асасцәеи Гагра ашьақәгылараҿы ароль хада назыгӡаз, иналукааша Петербургтәи агәыҳалал, аҭауад Пиотр Ольденбургски ибаҟа амҵан ашәҭшьыҭәракәа шьҭарҵеит.

Аԥсуа философ , арҵаҩы, аибашьҩы

Иван Дорофеи- иԥа Ҭарба 75 шықәса

Алиса Гәажәԥҳа

Сынтәа 75 шықәса зхыҵра азгәазҭо афилософиатә ҭҵаарадыррақәа рдоктор, 1982 шықәса раахыс инеиԥынкыланы, иахьа уажәраанӡа Аԥснытәи аҳәынҭқарратә университет аҟны афилософиеи акультурологиеи ркафедра аҿы аус зуа, иахьа уи аиҳабыс иҟоу апрофессор, Аԥсны иреиҳау ашкол аусзуҩы ҳәа ахьӡ зҽаԥсазтәыз, Аԥсны аҭҵаарадыррақәа Ракадемиа алахәыла-корреспондент, «Агәымшәаразы» амедал занашьоу, Аԥсны Аҵьынҵьтәылатә еибашьра аветеран Иван Дорофеи-иԥа Ҭарба ззанааҭ зегь раԥхьа изыргыло, уи гәык-ԥсыкала иазыҟоу дыруаӡәкуп.

Ҳаиҿцәажәара хацыркуа Иван Дорофеи-иԥа дазааҭгылеит, афилософиа азанааҭ ахь ихьаԥшра шыҟалаз атәы. Уи иажәақәа рыла, Мгәыӡырхәатәи абжьаратә школ даналга ашьҭахь, дҭалеит Аҟәатәи Аҳәынҭқарратә педагогикатә институт, аха ахыркәшаха имаӡакәа арраматҵзура ашҟа иԥхьеит.

«Даара ихьаазгон сҵара анымжьра ахьсықәшәаз, аха аԥсуаа «Аҵьма имԥсыша аматҵә азылаҟәуеит» ҳәа шырҳәо еиԥш, арраматҵзура шықәсык схызгахьан еиԥш, сшстудентыз здыруаз акомандир ҽенак дсыԥхьеит. Сахьнеиз, Ташкент иҭыҵуаз, асолдаҭ иԥсҭазаара иазкыз «Советский патриот» захьӡыз агазеҭ аредактори иареи исыдыргалеит арратә корреспондентс (хатә корреспондентс) аусура.

Сара иаразнак сақәшаҳаҭхеит, даарагьы сеигәырҕьеит, астатиақәа рыҩра аҟны сыҽԥысшәахьан, аинтересгьы сыман аҟнытә. Уи акәхеит, агазеҭ материалла аиқәыршәара, аҭыжьра снапы ианын, арратә корреспондентс қәҿиарала аус зуан. Ус, даҽа ҽнак, аредактор иуадаҿы сыштәаз «уара устудентуп, абри ашәҟәы уаԥхьа, уаԥхьаҟа иухәоит», – иҳәан шәҟәык сиҭеит. Уи уаанӡа исымбацыз афилософиа ашәҟәы акәын. Аиаша шәасҳәап, раԥхьа санаԥхьа, иаҳәаз сзеилымкааит, аҩынтә раан санаԥхьа исгәаԥхеит, ахынтә раан – бзиа избеит. Нас даҽа ҩынтә саԥхьеит, сагәыланахалеит», – иҳәеит уи арраматҵзура ихганы даныхынҳә, дызҭаз аҵара анхиркәша ашьҭахь, афилософиа аҭҵаарадырра азанааҭ ахь ихы ширхаз азгәаҭо.

Аха, иааинырсланы, иаармариаины иҟамлеит Иван Дорофеи-иԥа иҽыззикыз, даара иҵаулоу, аинтересгьы зҵоу афилософиа аҭҵаарадырра амҩа.

Уи иажәақәа рыла, иаҭахxеит аамҭа, аҷҳара, акырџьара ашәҟәқәа рыҩра, уи аҭак ашьҭалара. Аха аҭыхәтәаны, аԥынгылақәа дырииаины, усҟан афилософиа аматәар иаԥхьоз Григори Смыр ибзоурала, афилософиа ахырхарҭала, А.И.Герцен ихьӡ зху Санкт-Петербургтәи аҳәынҭқарратә педагогикатә институт аҟны аспирантура дҭалеит. 1982 шықәсазы, Иван Дорофеи-иԥа аспирантура хыркәшаны дхынҳәит Аԥсныҟа, аусурагьы далагоит Аԥснытәи аҳәынҭқарратә университет аҟны, афилософиеи акультурологиеи ркафедра аҿы афилософиа арҵаҩыс, нас арҵаҩы еиҳабыс, доцентс, аамҭаказы, декансгьы дыҟан. Иахьа акафедра аиҳабыс аус иуеит.

40 шықәса инареиҳаны афилософиа азанааҭ ала аус зуа аҵарауаҩ, аҿар раӡара инаваргыланы аҭҵаарадырра инапы алакуп. Уи лассы-лассы ихы рылаирхәуеит Аԥсны анҭыҵ имҩаԥысуа еиуеиԥшым Жәларбжьаратәи аҭҵаарадырратә конференциақәеи асимпозиумқәеи. Имҳәакәан высшьа амам 2018 шықәсазы раԥхьаӡа акәны, Пекин ақалақь аҟны имҩаԥысуаз XXIV Адунеизегьтәи афилософиатә конгресс аҟны, Иван Дорофеи-иԥа Ҭарба Аԥсны шӡыригаз.

Ҳаиҿцәажәараан уи иазгәеиҭеит, хаҭала, афилософиа ахырхарҭала акадрқәа рпроблема шыҟоу. Инаҵшьны иҳәеит уи, афилософиа аҭҵаарадырра аинтерес ззаҵоу, изцааиуа аҿар шмаҷҩым, аха ахныҟәгаразы иахьыманшәалам иахҟьаны уи ахырхарҭахь рхы дырхарц шырҭахым, рыҽшазырымкуа.

Хаҭала, шәара шәыԥсҭазаараҿы афилософиа ныррас иамои, ҳәа ҳаниазҵаа, даачан, «сыԥсҭазаара зегь уи ауп, иҟасҵо, исҳәо, изыҩуа зегьы зыдҳәалоу афилософиа ауп» – иҳәеит афилософиатә ҭҵаарадыррақәа рдоктор, апрофессор.

Анаҩс, иажәа иацҵо, афилософиа аҭҵаарадырра закәу, уи иаҵанакуа, 20 шықәса раԥхьа Аԥснытәи аҳәынҭқарратә университет аудиториаҿы сҩызцәеи сареи афилософиа алекциа данаҳзаԥхьоз еиԥшҵәҟьа ибжьы ныхҵа-аахҵо, зны-зынлагьы ҳахьеиҿцәажәоз «Брехаловка» акаҳуажәырҭаҿы ҳакәша-мыкәша иҭәаз ираҳартә ибжьы ҭыганы афилософиа аҭҵаарадырра дагәылахалан сзеиҭаҳәара далагеит. Аиашазы, сара гәахәарыла сизыӡырҩуан, хаҭала, афилософиа амаҭәар аинтерес шсымазгьы, 20 шықәса раԥхьа исаҩсыжьыз хьааганы...

– Афилософиа иҵаулоу, зымҽхак ҭбаау ҭҵаарадырроуп. Ауаатәыҩса, аԥсабара, урҭ реизыҟазаашьа уҳәа зегь уахь иаҵанакуеит. Аҵыхәтәантәи аамҭазы МГУ аҟны ҩыџьа апрофессорцәа афилософиа азы алкаа ҟаҵо иазгәарҭеит – «Мир человека» ҳәа. Ус анакәха, ауаҩы ихәыцшьа, идунеихәаԥшышьа, ихымҩаԥгашьа уҳәа иԥсҭазаара амахәҭақәа зегь ааидкыланы уи иаҵанакуеит. Афилософиа иаармарианы уаҩ инапаҿы иааиго ҭҵаарадырраӡам, занааҭӡам. Уи шаҟа иҵаулоу, аинтерес аҭоу аҟара, ауадаҩрагьы ацуп. Аха ари азанааҭ бзиа иануба, уԥсҭазаара анадуҳәала, аԥхьаҟа иузаатуеит, бзиа уабоит...

Аҵарауаҩ Иван Дорофеи-иԥа Ҭарба афилософиатә ҭҵаарадырра иазку ихшыҩҵаракәа, игәаанагаракәа икьыԥхьуеит Урыстәыла иҭыҵуа ажурналқәа: «Вопросы философии», «Философские науки», «Педагогическое образование в России» уҳәа рҟны.

Иҭҵаарадырратә усумҭақәа тыҵхьеит: Москва, Санкт-Петербург, Екатеринбург, Ростов на Дону, Черкесск, Хабаровск, Нальчик, Краснодар, иара убас Ереван, Прага, Пекин.

10 шықәса инарзынаԥшуа, х-ҩык аредакторцәа зманы, Санкт-Петербург иҭыҵуа, «Ключъ» захьӡу, аурыс-аԥсуа альманах аредакторцәа дыруаӡәкуп. Авторс дрымоуп 5 шәҟәык, 17 шәҟәы еицҭрыжьхьеит еиуеиԥшым афилософцәеи иареи.

Уи авторс дызмоу ашәҟәқәа реиҳарак, афилософиахь раԥхьатәи ашьаҿақәа ҟазҵо рзы ицхыраагӡатә шәҟәқәоуп. Иҟоуп ҷыдала аспирантцәа рзы еиқәыршәоу.

Урыстәыла иҭыҵхьоу арҵага шәҟәқәа ируакуп «Антикатәи афилософиеи» «Абжьаратәи ашәышықәса афилософиеи».

Ҳаиҿцәажәараан Иван Дорофеи-иԥа иазгәеиҭеит даара игәы зызҭоу шәҟәны ишыҟоу, 400 бҕьыц змоу «Социологический анализ этно-национального сознания и самосознание».

Сынтәа иҭыҵит, хаҭала, аспирантцәа ирызку, «Философия истории и науки» захьӡу ашәҟәы. Аҭыжьра иазыхиоуп «Философские размышления» захьӡу ашәҟәы.

Аҵарауаҩ, афилософ авторс дызмоу ишәҟәқәа рҟны дырзааҭгылоит аԥсуа философиа, аԥсуа менталитет, аԥсуа ԥсихологиа. Афилософиа аҭоурых, ахаҭара, ажәлар реиқәырхараҿы иалшо, адунеи аҟны иҟоу аҭагылазаашьа, уи зыхҟьо уҳәа жәпакы азҵаатәқәа, иара убас, иазгәеиҭоит аиҿырԥшракәа, иҟаиҵоит алкаақәа: – «Раԥхьатәи аҵарауаҩ ҳәа иԥхьаӡоу Аристотель иоуп. Ахәбатәи ашәышықәсазы, ҳера аан аораторҭә ҟазара (судопроизводство) ҳәа изышьҭаз, ахьыддырҵоз афилософиатә школқәа ыҟан. Ауаҩы адукат ида иҿахәы иҳәартә азыҟаҵара ирҭон. Афилософ ду Сократ данҭарк, адукатс ихала ихы ихьчон. Хаҭала, аԥсуаа санрызхәыцуа, аизараҿы унеир аоратор дыҟан, аҵәгьа-абзиа, аусӡбара аҟны унеир аҿаԥыц зҿаз ауаа уԥылон, ажәакала, аԥсуа философцәа, аораторцәа жәытә-натә аахыс иҳаман. Еиҿырԥшны санахәаԥшлак, хыҵхырҭак амамкәан ишыҟам, машәыршақә ишыҟамлаз азы агәаанагара сызцәырҵуеит, убри аҟнытә еиҳа сазхьаԥшуеит, хырҩа асҭоит аԥсуа философиа, аԥсуа ԥсихологиа», – иҳәеит уи.

Аиашазы, аҵарауаҩ, афилософ, ауаҩхатәра, зегь раԥхьа инаргыланы аԥсуаа ҭаацәара бзиа иалҵыз, аԥсуаҵас ахымҩаԥгашьа иаҵанакуа аҟазшьа ҷыдаракәа ирылаазоу Иван Дорофеи-иԥа Ҭарба, ҳаԥсадгьыл аҟазаареи аҟамзаареи ианырҭагыла, аԥсадгьыл аиқәырхараз игылаз Аԥсны аҭеицәа рыгәҭа дыҟан. Уи иашьцәа 3-ҩыки, 21 шықәса ирҭагылаз иашьа иԥа Игори, хә-ҩыкны еибашьра ҳәа ашҭа еиҵыҵит.

Ихаҭа аибашьра раԥхьатәи амшқәа раан, Ешыратәи ахырҕәҕәарҭа аҟны авзвод акомандирс дыҟан, анаҩс –Гәымсҭатәи афронт аҩбатәи абригада аштаб аиҳабы ихаҭыԥуаҩыс дыҟан (аштаб аиҳабыс дыҟан Аполлон Шьынқәба). Аԥсны Аҵьынҵьтәылатә еибашьра ашьҭахьгьы, Кәыдрытәи аиҩхаа аҭарцәразы имҩаԥгаз аоперациа далахәын. Аҩбатәи абригада арезервтә баталион акомандирс дыҟан.

Аԥсны Аҵьынҵьтәылатә еибашьраан иааирԥшыз агәаҕьреи алшареи рзы ианашьоуп «Агәымшәаразы» амедал.

Ҭаацәарак аҟнытә хә-ҩык ахацәа реибашьратә мҩа шалагаз атәы ҳзеиҭаҳәо, уи иазгәеиҭеит, аешьцәа рыԥшьҩык, рашьа иԥа днарыдкыланы, аԥсадгьыл аҿаԥхьа ирыду ауалԥшьа ишацәхьамҵуа, ишаҭамхо ала еибыҳәаны ишцаз.

«Сашьеиҳабы Валери, Урыстәыла дынхон, ԥхьатәара ицахьаз полковникын. Аибашьра иаҭалага аҭел сизасын, иаразнак дааит, абџьар аҭыӡшәа бзианы издыруаз, арраматҵзура зхыганы ииааз, 21 шықәса ирҭагылаз иԥа Игор диманы. Валери Гәымсҭатәи афронт акомандаҟаҵаҩ ихаҭыԥуаҩыс дыҟан. Игор аерманцәа рбаталион аҟны деибашьуан. Агәыбжьанытә сашьа Виачеслав – Атәылахьчара аминистрра анцьныр-сапиортә маҵзура деиҳабын, амина ыҵызхуаз рбаталион акомандаҟаҵаҩыс дыҟан. Ҳаиҵбы Леонид Ԥсоутәи абаталион авзвод акомандирс дыҟан. Сашьцәа рыхҩык рыдунеи рыԥсахит аибашьра ашьҭахь, уи ирзыннажьыз агәааанҵьқәа рыхьӡеит. Сашьа иԥа Игор хыцьара ахәра иман, аха Анцәа имчала деиқәхеит. Саргьы иааигәаны иҭҟәацыз аснариад санаршә аҵаҟьа саннаҟьеит, сшьапы абаҩ ԥҽеит, аснариад аҵыԥхьқәагьы сылалеит» – иҳәеит уи.

Аибашьра аветеран, «Агәымшәаразы» амедал занашьоу Иван Дорофеи-иԥа иашьеиҳабы Валерии агәыбжьанытә Виачеслави аибашьра адәаҿы иаадырԥшыз агәымшәареи агәаҕьреи рзы иранашьоуп Леон иорден, иашьеиҵбы Леониди иашьа иԥа Игори иареи «Агәымшәаразы» амедал.

Хаҭала уи зегь зхызгаз, иԥхахьоу иашьцәа рыӡбахә даналацәажәоз даара ицәыхьанҭан аибашьра аветеран. «Даара аҭеицәа бзиақәа, аибашьҩцәа гәымшәақәа ҳацәҭахеит, рыԥсадгьыл аиқәырхара рхы ақәырҵеит. Уи ахьаа еснагь иҳацуп. Сыбла ихгылоуп аибашьцәа фырхацәа рхаҿсахьақәа, урҭ ирыдҳәалоу аҳҭысқәа. Сыбла дыхгылоуп Мирод Гәажәба, данҭахоз аҽны, ажәыларахь Линдаваҟа машьынала уи дназлаз аибашьцәа мҩаԥызгоз сара сакәын. Сгәалашәараҿы длашаӡа дынхеит Шрома ахақәиҭтәраан иҭахаз аҩбатәи абригада акомандаҟаҵаҩыс иҟаз Геннади Чанба, ус шаҟаҩы...» – иҳәеит, жәылара ианцоз «Аиааира» ашәа цәырган, ахаҵарашәа ҳәаны, хаҵаҵас аԥсра ишаԥылоз, згәы ҭрысны ихьаҵуаз аӡәгьы дшыҟамыз азгәаҭо.

Ҳаиҿцәажәараан, аибашьраҿы, ашьха-аҿаҩа уахгьы-ҽынгьы иаҿаз, си-ҵааи зегь зхызгоз аибашьцәа, ажәыларакәа рышьҭахь, меигӡарахда аҕа иҭирҟьоз зеиуа хкы уҭаху абџьар абжьы ҳамҭакы, зны-зынла ианеихсыҕьуаз, ҭынч аԥсшьаразы ианааилатәоз аамҭақәагьы шыҟаз азгәаҭо, усҟан Сергеи Платон-иԥа Дбар илафқәа шаацәырігалоз, иширлахҿыхлоз игәалаиршәон.

Аибашьцәа ргәы рхаҵо, иарҕьажәҩаны ирывагылаз амедиаҳәшьцәа рыӡбахә далацәажәо, аибашьра аветеран инаҵшьны иҳәеит, урҭ «ахаҵамԥҳәысра» аарԥшуа, ахқәа шаауаз, ҳагацәа ахысра ишаҿыз иаанымгылакәан, рыԥсы ҭиины аибашьра адәаҿы ишьҭаз ахәцәа раԥхьатәи ацхыраара шрырҭоз, ишалыргоз. « Ҭали Џьопуаԥҳа, Надиа Ашәԥҳа, Фениа Аҩӡԥҳа, Мзиа Беиаԥҳа рџьабаа даара ирацәоуп. Урҭ рыбзоурала аԥсра абла иҭаԥшуаз ҳҩызцәа еибашьцәа шаҟаҩы рыԥсы иаԥшәмахаз, еиқәдырхаз маҷҩым. Ахәцәагьы рыхәра ҽарҳәон, ацхыраара рырҭон, уи инаҷыданы абџьар шьҭыхны аҕа иҿагыларакгьы рылшон», – иҳәеит уи.

Иван Дорофеи-иԥа Ҭарба ихатә ҩыза Лиудмила Қәачахьиаԥҳаи иареи аҭаацәара бзиа аԥырҵеит. Рыхшара Ланеи Илонеи занааҭла иҳақьымцәоуп.

Аиҳабы Лана аспирантура дҭоуп, Австриатәи ауниверситет аҟны адокторҭә диссертациа ахьчара азы рацәак лыгым, иара убас илымоуп лхатәы стаматологиатә клиника. Илона амедицинатә ҭҵаарадыррақәа дркандидатуп, алекциақәа дрыԥхьоит амедицинатә университет аҟны. Аҩыџьагьы ҭаацәароуп, ирызҳауеит ҩыџьа-ҩыџьа рыхшара.

Ажәакала, ҵарауаҩык, философк иаҳасабала инаҷыданы, Иван Дорофеи-иԥа насыԥ змоу абуп, абдууп. Акызаҵәык дзызхәыцуа, игәы иҵхо иҩызцәа аибашьцәа рхы зқәырҵаз ҳаԥсадгьыл баша идгьылны инымхарц, аԥсуа жәлар ҳмилаҭтә хаҿра, ҳабызшәа аиқәырхара анаунагӡатәра ҳалшо аҟалара ауп. Анцәа Ду иаҭәеишьааит нас, уи нагӡаны абара.

Иҭоурыхтәхаз ақәгылара

Софиа Боцьгәуа – Китаи

Аҵыхәтәантәи аамҭазы Аԥсны мчхакы ҭбаала аҿиара иалагаз аспорт хкқәа ируаӡәкуп асахьаркыратә гимнастика. Уи рыбзоуроуп ҳаарада Урыстәылантәи иааԥхьоу ԥшьҩык азыҟаҵаҩцәеи, зҿлымҳарала уи ахкы аҟны, аамҭакьаҿк иалагӡаны аихьӡара ҳаракқәа аазырԥшуа аҭыԥантәи аҵеиреи.

Маргарита Камынина илааӡамҭоу, жәа-шықәса зхыҵуа Софиа Боцьгәуа ареспубликатә турнир аҟны, актәи аҭыԥ анаанылкыла, иҵаулоу аиҩызаратә еизыҟазаашьақәа зыбжьоу Аԥсны асахьаркыратә гимнастика Афедерациеи, еицырдыруа Амина Кабаева напхгара ззылуа асахьаркыратә гимнастика Академиа «Небесная грацие»-и русеицура иабзоураны, уи далахәхеит Китаи аҳҭнықалақь Пекин имҩаԥысуаз жәларбжьаратәи атурнир «Небесная грация»- Ахраҿа» Beijing Top Open-2025 ҳәа хьӡыс измаз.

Аԥсни Китаии адипломатиатә еизыҟазаашьақәа ахьрыбжьам аҟнытә, Софиа лыԥсадгьыл гәакьа абираҟ шьҭылхыртә залымшагәышьеит араҟа, аха аиԥш зеиԥшу жәларбжьаратәи аусмҩаԥгатә ахалархәра, аԥсуа ҭыԥҳа хәыҷы лзы мацара акәымкәа, инеизакны ҳтәыла зегьы ахьӡ аӡыргаразгьы ҭоурыхтә хҭысуп ҵабыргны.

Урыстәыла, Китаи, Колумбиа, Венесуела уҳәа жәпакы аҳәаанырцәтәи аҳәынҭқаррақәа рыҟнытә 200-ҩык инареиҳаны баҩхатәра ҳаракыла зҟазара аазырԥшуаз рахьтә 174-ҩык ираԥылгеит Софиа, уи каҵәароуп иҵабыргны аԥсуа гимнастка лзы.

«Китаи имҩаԥысуаз жәларбжьаратәи атурнир, Софиеи уи лазыҟаҵаҩи рҽаладырхәырцаз ахарџь ахахьы иагеит Академиа «Небесная грация». Уи ахьӡалоуп уаҟа дагьшықәгылаз уажәазы, ҳҳәынҭқарра жәларбжьаратәи аҩаӡараҿы азхаҵара ахьамам иахҟьаны. Аха, урҭ аамҭақәагьы ааишт хара имгакәа…

Софиа макьана дышқәыԥшӡоугьы, иахьазы лықәра зықәроу рыбжьара, алҵшәа ҳаракӡақәа аалырԥшхьеит, уажәазы лшаралеи баҩхатәралеи иаԥхьатәиу аҭыԥ аанылкылоит Аԥсны, дызҿу аспорт хкы аганахьала», – азгәалҭеит, Софиа длызгәдууа асахьаркыратә гимнастиказы Аԥсны афедерациа Ахада Гәында Кәарҷиа.

Убасгьы, арҭ амшқәа рзы Ермантәыла аҳҭнықалақь – Ереван, имҩаԥысуаз жәларбжьаратәи атурнир Step to the Dream аҟны араӡынтә аԥхьахә ланашьахеит Софиа.

Лара аҿазыҟаҵарақәа дахырхысуа Аҟәатәи ахәыҷтәы-қәыԥштә спортшкол №1 ааӡамҭацәа роуп, декабр алагамҭазы, Шәача ақалақь аспорттә комплекс «Витамин» аҟны, асахьаркыратә гимнастиказы ККОО «ФВЭГ» иаарту Ахраҿа аҿаԥсатәразы имҩаԥысуаз, Урыстәыла еиуеиԥшым ақалақьқәа рахьтә 150-ҩык инарыцны алахәцәа еидызкылаз аиндаҭларақәа ирылахәыз. Агәыԥ аилазаараҿы иҟаз 32-ҩык агимнасткацәа қәыԥшцәа, урҭ рбаҩхатәра алҵшәақәа ирыбзоураны ахьтәы медалқәа – 18, араӡнытәқәа – 10, аҵьазтәқәа – 4 ирыҵаҿырбо ихынҳәит рыԥсадгьыл ахь.

Ахаҵа ихаҵа ихьӡала

Иаԥыргеит «Иунитиаа»

Дышқәыԥшӡазгьы Аҟәатәи «Динамо» иалкаау ахәмарҩцәа ируаӡәкыз, ҩажәи жәаҩа шықәса раԥхьа, ҳаԥсадгьыл ашәарҭа иантагыла, фырхаҵарыла уи ахьчаразы зхы иамеигӡаз Варлам Лакрба ихьӡ зху «Учхоз» аспорттә комплекс аҟны имҩаԥысит, игәалашәара иазкыз ашьапылампыл азы есышықәсатәи ареспубликатә ахәыҷтәы-қәыԥштә турнир.

Уи иалахәын 2017 ш. рзы ииз ашьапылампыл асҩцәа хәыҷқәа еидызкылоз акомандақәа ааба: ҩба-ҩба ашьапылампылтә клубқәа «Динамои» «Иунити» рҟнытә, иара убас «Алекс», «Девиатка», «Ешыра», «Нарҭ» ҳәа хьӡыс измаз агәыԥқәа.

Ҩымштәи аиндаҭларақәа рылҵшәақәа рыла аԥхьахәтә ҭыԥқәа ааныркылеит: актәи – «Иунити» – 1», аҩбатәи ахԥатәи аҭыԥқәа еиҩыршеит аклуб «Динамо» ахьтә иқәгылоз агәыԥқәа аҩбагьы.

Атурнир аихшьаалақәа ҟаҵо уи алахәцәа рыбжьара иалкаан: иреиҕьу амбахьчаҩ» – Сангәлиа Сандрик («Динамо»), «иреиҕьу ахьчаҩ» – Ԥачлиа Лука (Иунити»), « иреиҕьу ахьчаҩбжа» – Адлеиба Дамир (Динамо»), «иреиҕьу ажәылаҩ» – Бебиа Қьемал («Динамо»), «иреиҕьӡоу ахәмарҩы» – Аргәын Демид («Иунити»), «аԥеиԥш ҳаракы змоу ахәмарҩы» – Возба Орҳан («Нарҭ»), «зегь рааста ҟазарыла ихәмаруа» – Ҳагба Лука («Нарҭ»), «зегь рааста амба иажәлоз» – Адлеиба Дамир (Динамо»). Урҭ зегьы аҿари аспорти русқәа рзы Аҳәынҭеилаки, атурнир зыхьӡала имҩаԥгаз игәакьақәеи рыхьӡала иранашьан аҳаҭыртә шәҟәқәеи агәалашәаратә ҳамҭақәеи.

Илыҵшәахаз аҭаҷкәымҟьара

Аԥеиԥш ҳаракы змоу

Анапа – Супсех аҳаблаҿы, абокс азы Асовет Еидгыла зҿаԥсазтәыз азыҟаҵаҩ А.П. Аксенов игәалашәара ахьӡала, Урыстәыла аԥхьахәгаразы имҩаԥысуаз аицлабрақәа ирылахәыз аԥсуа «ҭаҷкәымҟьаҩцәа» қәыԥшцәа Сандро Цымцбеи (66 кь.) Инал Хәырхәмали (54 кь.), рыкапантә ҩаӡарақәа рҟны аҵьазтә медалқәа рыҿрыԥсартәит.

Реихьӡарақәа азгәаҭаны, урҭ Урыстәыла иеизгоу ақәыԥшцәа реилазаара иахыԥхьаӡалоуп. Иаарԥылара зегьы алҵшәа зыӡбаз Ԥалаванӡиа Дмитрии аиааирақәа ааныркылеит. Ԥшьба-ԥшьба хәҭа рыла ишьақәгылаз урҭ аиԥыларақәа рҟны, аԥсуа спортсменцәа рандаҭлон, абокс аҿы зеихьӡарақәа маҷым Виктор Конкини Кирил Сояеи. «Хатәгәаԥхаралатәи» абокс ахкы азы зиааирақәа раԥхьатәиу Константини Дмитрии аԥхьаҟагьы аманшәалара рзеиҕьаҳшьоит.

Абокс азы Асовет Еидгыла зҿаԥсазтәыз азыҟаҵаҩ Б.Н.Греков игәалашәара амырӡра иазкны, Урыстәыла атәылаҿацәқәа рахьтә 260-ҩык инарзынаԥшуа, 13-14 ш. зхыҵуа ақәыԥшцәа злахәыз аиндаҭларақәа рҟны, Аԥсны ахаҭарнакцәа рҿаԥсартәит аҵьазтәқәа ҩбеи хьтәы медалки. Ахьтәы ианашьан зыкапантә ҩаӡара 48 кь. иҟоу ираԥызгаз Едгар Чакучиан, аҵьазтәқәа: зыкапан 66 кь. рҟнынӡа иҟоу – Ернасҭ Чычбеи, 52 кь. зыкапан наӡо рҟны иқәгылоз – Арман Кондакчиани.

Ноиабр аҿеиҩшамҭазы убасгьы, Москва ауниверсалтә спорттә коплекс «Крылья Советов» имҩаԥысыз абокс ахәылԥаз Shamo Boxing Promotiohs аҟны иқәгылаз, зыкапан ахьанҭабжатә ҩаӡарахь (79 кь. рҟнынӡа) иаҵанакуа аԥсуа боксиорцәа Барцыц Константини, актәи ахәҭаҟны, аамҭакьаҿла ласынгьы рҟазара аизырҳаразы аҿазыҟаҵарақәа рахь инаԥхьахоит, анаҩс жәларбжьаратәи аицлабрақәа рҟны иқәгылаларц азы.

Аԥснытәи ақәыԥшцәа иаадырԥшыз алыҵшәақәа рыла, 2026 ш. маи мзазы имҩаԥысраны иҟоу Урыстәыла аԥхьахәгара иазку атурнир ашҟа ааԥхьара роуит.

Мышьҭабзиала!

А. Амзацба

Уажәы жәаҩантәны

Ахраҿа иаԥсахеит

Ноиабр мза ахыркәшамҭазы, астадион «Динамо» аҟны, ашьапылампыл азы Аԥсны Ахраҿа аҿаԥсатәразы еиԥылеит, афиналбжаҿы Гаграа ҩынтә ириааихьаз Кәтолтәи «Бзанеи», «Аҟәатәи «Динамо» зник 2:0 ҳәа ираԥызгахьаз, анаҩс 1:1 ҳәа еиҭахарала ирыцхәмарыз Аҟәатәи «Нарҭи». Аиԥылара иалагеит арҭ амшқәа рзы зыԥсҭазаара иалҵыз, адунеи зыхьӡ ахыҵәахьаз, илегендатәу ашьапылампыласҩы Никита Симониан игәалашәаразы минуҭктәи аҿымҭрала.

Азҿлымҳара ҳаракы зцыз аиԥылараҿы актәи ампыл «Бзана» амба иҭаиршәит 15-тәи аминуҭ азы, «Нарҭ» ахәмарҩы Наур Ҵнариа. Анаҩс, ахәмарра актәи азыбжа хыркәшахаанӡа «Нарҭаа» ирылшеит даҿа мпылкгьы аҭаршәра, уи ибзоурахеит Емир Цьопуа. Аԥсеиҭакра ашьҭахь, 79-тәи аминуҭ азы Наур Ҵнариа даҿа мпылкгьы ҭаиршәуеит, убри алагьы Аҟәатәи «Нарҭ» 3:0 ҳәа аиааира ала Аԥсны Ахраҿа жәаҩантәны иаԥшәмацәахеит.

Ахраҿа зҿаԥсазтәыз иранеишьеит атәыла Ахада ихаҭыԥуаҩ Беслан Бигәаа. Аиԥылараҿы «иреиҕьу ахәмарҩы» ҳәа иалкааз Наур Ҵнариа аҳамҭа ҷыда инапаҿы ииҭеит Аԥыза-министр Владимир Делба.

АПСНЫМЕДИА

Ареспубликатәҳәынҳҳарратәусҳәарҳа «Аҳснымедиа»

gazeta-apsny.info
apsnygazeta@mail.ru

аҳел: +7 (840) 226-15-75 / 226-59-73
аҳыҳҳыҳ: Аҳсны, Аҳә аҳ, Ажәанба имҳа, 9

Аредактор хада
Ахра АНҲҲАБ

Агазеҳ адҳала иҳым астатиа ахәаредакциа иазшәаҳом. Агазеҳ ахә–20 мааҳ.